

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: ВЕрген 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA.

FIVE CENTS ELSEWHERE.

РУЗВЕЛТ ЗАПЕВНЯЄ КАНАДУ ПРОТИ НАПАДУ

АІВІ ЛІ (Онтаріо, Канада). — Президент Рузвелт узяв офіційну участь у відкритті „мосту ти- сячі островів“, що лучить Канаду й Злучені Держави, й при тій нагоді дістав від університету в Кінг- стоні почесний науковий ступінь.

У своїй промові, виголошеній при мості, прези- дент говорив про великі можливості річища ріки св. Лаврентія та остерігав перед захопленням цих маєт- ків приватними підприємствами.

У своїй промові в університеті президент за- явив, що Злучені Держави вважають Канаду части- ною братньої Бритійської Імперії. „Я даю вам мое запевнення“, сказав він, „що народ Злучених Держав не буде сидіти спокійно, якби панування над канадійською землею було zagrożене якоюсь ін- шою імперією“. Заява викликала серед зібраних ентузіастичні оплески.

ОСУДЖЕНІ ПРЕЗИДЕНТОМ КАНДИДАТИ ПРИЙМАЮТЬ ВИЗОВ.

НЮ ЙОРК. — Конгресмен Джан О'Конор, ко- трого усунення з конгресу як нападника допомагає президент Рузвелт, виступив у своїй радіовій про- мові з нападом на президента Рузвелта, закидаючи йому змагання до диктатури.

О'Конор казав, що президентові виступи про- ти диктатури це лише демагогічні висловки. Мовляв, президент хоче добитися диктаторської влади до- рогою встановлення конгресу послужних потакай- лів.

У Джордії розвинув гарячкову агітацію осу- джений президентом кандидат на сенатора Джордж Даєсові свідки називають добровольців В ЕСПАНІ ВІЗНЯМИ.

ВАШИНГТОН. — Перед конгресовим коміте- том для розсліду так званих неамериканських акцій виступили два молоді свідки, котрі далися були сво- го часу перебувати до лоялістичних військ в Еспа- нії. Свідки зізнали, що їх звербували комуністич- ні агенти та що всі американці, що приступили до лоялістичного війська, хотіли б це військ покину- ти й вертатися до Америки, але їх команда не пускає, трактує їх як в'язнів.

КОНГРЕСМЕН ДИКСТЕЙН КРИТИКУЄ КОМІТЕТ ДАЕСА.

НЮ ЙОРК. — Конгресмен Семюел Дикстейн, предсідник конгресового комітету для імміграції, на- туралізації й депортації, у своїй публичній заяві критикує конгресовий комітет Даєса, кажучи, що цей комітет, замість розслідувати неамериканські акції, займається цькуванням проти комуністів. Дик- стейн каже, що через це з комітету Даєса зрезигну- вав конгресмен Гілі з Масачусетса.

Провідник Вільям Спюфорд, предсідник Амери- канської Ліги для Миру й Демократії, виступив з публичною заявою проти називання Ліги комуні- стичною організацією, як це робив один свідок пе- ред комітетом Даєса.

ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ПОЧИНАЄ БОРІТЬБУ ПРОТИ РОБІТНИЧОЇ РАДИ.

МИЛВОКІ (Висконсин). — Адвокат Американ- ської Федерації Праці заявив, що він уже уложив низку поправок до закону Вагнера, що мають на цілі обмежити владу Краєвої Ради Промислових Відносин, а передовсім позбавити її судейських прав.

Ці поправки вироблено на директиву виконного уряду Американської Федерації Праці.

ПРОКУРАТОР АРЕШТУЄ ВЛАСНОГО СВИДКА ПРОТИ РЕКЕТІВ.

НЮ ЙОРК. — На процесі за лютерієне реке- тірство проти Джеймса Гайнса, окружного лідера Тамані Голу, заявив Вільфред Брундер, бувший бан- кир рекету в муринській дільниці Нью Йорку, Гарле- мі, що він приступив до рекету, був у ньому кон- трольором, зносився з адвокатом рекету, Річардом Дейвисом, Ейбом Ландавом, що був убитий з Шуль- цом у Ньюарку в 1935 році, й іншими членами шайки та побирав за свою роботу 100 доларів тижневої за- плати.

Три дальші свідки зізнавали про звязки між шайкою рекетирів та нині вже покійним міським суд- дею Френсисом Ервином. Останній свідок четвер- того дня розправив, мурин Джуліус Вільямс, вибор- чий капітан Тамані Голу, замість зізнавати в кориті прокуратурі, заявив, що прокуратор застрашив його й заставив признатися перед великою лавою присяжних суддів до вчинків, до яких він не хотів признатися. На це прокуратор Дюї зажадав від су- ду піднесення бонду на свідка. Суддя Пекора під- няв кавцію з \$500 на \$10,000, а що свідок не міг дати такої кавці, його відставлено до в'язниці.

КЛОПОТИ КАЛІКИ.

Американська дівчина, 22-літня Гейзел Герст з Оніонти, Нью Йорк, пробувала дістатися до Англії, але мусіла вертатися, як англійський уряд зажадав, щоб її собака перейшла вперед приписану законом 6-мі- сячну кватранту. Дівчина сліпа й не може обійтися без собаки, що її всюди водить.

БОРІТЬБА ПРОТИ СІННОЇ ГАРЯЧКИ.

Орен Дергем, головний бо- танік підприємства „Абот Ла- бораторіс“ у Шікаго, лівач понад Нью Йорком, щоби по- бачити, скільки в тім місті є ростин, що розносять прикру недугу, звану „сінною гаряч- кою“ („гей фівер“). Розслі- дивши це місто, Дергем за- явив, що воно має багато мен- ше цієї хопти, що розносить недугу, ніж мають середньо- західні міста, головню Шікаго, Клівленд і Омага. Підчас сво- їх полетів розслідувач мав на літаку реторти, висмарувані з середини васеліною, і ці ре- торти він розкидав на відпо- відній висоті, щоби переко- натися, скільки там у повітрі є пилу, що пособляє розвоє- ві недуги. Він каже, що по- вітря, зовсім вільне від пи- лу таких ростин, стає чисті- шим аж на висоті 7,000 футів. Най- більше такого пилу в повітрі знаходиться над полями збіж- ня, по серед таких піль є не- управління простори, на котрих ростуть такі хопти.

СОВЕТСЬКИЙ СТРАЖНИК ЗАСТРИЛИВ ДІВЧИНУ.

На просторі Кисоричів, у Сарненщині, советський при- кордонний стражник пере- йшов на територію Польщі й там застрілив з карабіну 16- літню дівчину Марію Кириль- чук; по вбивстві втік за кор- дон. Представник для закор- донних справ Польщі на сар- ненський повіт зголосив від- повідний протест до прикор- донних советських властей.

НАЙКРАЩІ ВІВЦІ НА ПОЛІСІ.

Окрема комісія міністер- ства рільництва в Варшаві прослідкувала умови, де мож- на годувати вівці високо вар- тісної раси. Ствердили, що найцінніші вівці можна году- вати на Поліссі.

КАРА ЗА ЛЕГКОДУШНЕ СПОЛОШЕННЯ КОНЯ.

Перед окружним судом у Рязеві відповідав Ч. Гузар, обвинувачений за те, що, йду- чи полем, легкодушно сполю- шив коня, що ним їхав М. Трубка, так, що Трубка впав з коня й зломив руку. Гузара засудили на 6 місяців в'язниці.

ДВІ ЖЕРТВИ МЕДВЕДЯ.

В Біловезі, білостоцького воєводства, появилася медвідь, що нападає на людей. Мед- відь покалічив тяжко Ольгу Никитівну з Майдану, що в товаристві сільських дівчат збирала в пущі ягоди. Той са- мий медвідь поранив Марію Палециніну. В обох випадках каритка поготівля дирекції державних лісів відвезла жер- тви медведя до лічниці в Біло- стоці.

ДВА БОЛЬШЕВИЦЬКІ ВІЗНИ ВТЕКЛИ ДО ПОЛЬЩІ.

В районі Стовпців предіста- лися на цей бік кордону два советські в'язні, що втекли з в'язниці ГПУ в Мінську. Один з утікачів заявив, що є вищим старшиною червоної армії. З в'язниці в Мінську втекли 3 в'язні, але одного з них зло- пили, а двох підчас утечі за- стрілили.

НАВІТЬ УЛИЦЯ ХМЕЛЬ- НИЦЬКОГО КОЛЕ В ОЧІ

У волинському містечку Бе- рестечку є коло школи вулиця Богдана Хмельницького. Яко- мусь дописувачеві з Берестеч- ка не подобає ця назва й він широко розписався проти неї у „Дзєнніку Польським“. Перепало притім і славному гетьманові Богданові...

ПРОБИВ ЖИНКУ БАГНЕТОМ.

В Олексинцях, повіт Бор- щів, Василь Ярема пробив жінку багнетом, підозріваючи її у зраді.

ПРИЯТЕЛЬ СТРИЛИВ ШІСТЬ РАЗІВ ДО ПРИЯТЕЛЯ.

Маріян Демчишин, слюсар і муляр у Львові, жонатий, при- ятелював з Вол. Лучком, літ 33, бляхарем, стану вільного. Демчишин підозрівав свою жінку, що його з кимось зра- джує. В неділю ходив Демчи- шин з Лучком до Збоїської на весілля, а в понеділок не пі- шов до праці, тільки рішився слідити жінку. На Стрілецько- му Майдані побачив, що Дем- чишинова зійшлася з його приятелем Лучком. Лучко за- являє, що це був припадок і що хотів „вилікувати“ з за- дроги приятеля. Демчишино- ва за хвилину втекла, а Дем- чишин кинувся за Лучком до камениці і тут на сходах по- бив його по лицю. Тоді Лучко виняв револьвер і стрілив чо- тири рази за Демчишином. Демчишин утік до першого стрічного мешкання й скрився під ліжком. Тут допав його Лучко й стрілив іще двічі до нього. Стріли поцілили Дем- чишина в пахвину й руку. Ра- неного перевезли до лічниці, а Лучка роззброїли й ареш- тували.

ЖІНКА БЛИЗНЮКА.

Цими днями розбирали в суді в Нансі (Франція) грохи незвичайну справу. Жінка за- жадала розводу тому, що не могла пізнати свого чоловіка. Емілія Дехампова перед кіль- ка роками виїхала замуж за багатого торговця. Її чоловік має брата, що є співласни- ком торговлі. Брати живуть із дитинства разом; нежонатий брат іще й тепер мешкає в жонатого брата. Коли обидва брати є разом, то жінка не може пізнати свого чоловіка, і часто мусить стримуватися у розмові, щоб не говорила до брата свого чоловіка того, що малаб сказати йому. Перед су- дом заявила, що це її дуже нервує. Коли суд пропонував Дехампові розійтися з бра- том, то він заявив, що скоріш розійдеться з жінкою.

КРИВАВА ПІМСТА КОМУ- НІСТІВ.

Перед кількома місяцями військовий кольтоніст у кольо- ній „Заглоба“ коло Володи- мира на Волині, Юзеф Грод- ський, схопив і видав властям з. зв. „підпольного“, що скри- вався в околиці. Одного дня, коли Гродський був зайнятий живими в полі, вискочив зб- зб'їжжя невідомий чоловік і з двох револьверів віддав кіль- ка стрілів до згаданого кольо- ніста; кулі зранили його в руку і шлунок. По нападі на- пасник утік. Гродського в тяж- кому стані відвезли до лічниці у Володимирі.

НАЙТОЧНІШІ ГОДИННИКИ СВІТУ.

Підчас цьогорічних міжна- родних проб хронометрів у Те- дінгтоні (Англія) предположи- ло контролю 504 часоміри. Найбільшу точність виказали швейцарські годинники, що на 100 теоретичних точок по- вної точності досягнули аж 97.3. Впродовж 24 годин ви- казали швейцарські годинники мінімальні відхилення, що ви- казалася в кількох сотнях ча- стиних секунд. Перших 20 місць контролю заняли швай- царські годинники.

ПОГОЛОСКИ ПРО НАМІРИ ЗАМИ- РЕННЯ В ЕСПАНІ

ЦІРІХ (Швайцарія). — В міжнародних кругах ро- зійшлася чутка, що обі воюючі еспанські сторони шукають замирення. Ця чутка оперта на тому факті, що до Ціріху приїхав прем'єр лівого еспанського уряду, Негрін, а також рівночасно приїхав князь Альба, представник уряду ген. Франка. Перший по- дав як причину приїзду зїзд фізиків; у яко- му і він забажав узяти участь, як спеціаліст у тій ділянці. Зате князь Альба не подав ніяких причин свого приїзду. Завважено і це, що прем'єр Негрін одного вечора десь сїз і, хоч подавав причину, що вибирається на бал зїзду, то на тому балі його не було. Підозрівають, що ті два представники по- тайки переговорювали над справами припинення війни в Еспанії.

НАСТУП ЕСПАНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ.

САРАГОСА. — Еспанські націоналісти розпо- чали наступ на місто Альмаден, в якого околиці мі- стяться найбагатші копальні живого срібла на сві- ті. Ці копальні продукують 60% світової продук- ції цього дорогого металу. Знавці говорять, що для скріплення моралі в рядах націоналістів потріб- на ще одна важна перемога передтим, заки обі ар- мії знов не окопаються на зиму.

В АНГЛІЙСЬКІЙ РАДІ З ЗАЯВИ РУЗВЕЛТА.

ЛОНДОН. — Вся англійська преса висказує своє велике задоволення зприводу заяви президента Руз- велта, що Америка буде обороняти Канаду на випа- док, колиб її хтось напад. Ця заява дуже зближує Америку до Англії, говорять газети. Та є й такі го- лоси, які перестерігають перед занадто великим оп- тимізмом, бо кажуть, що то заявою президент хо- тів тільки підкреслити доктрину Монра, а заразом відгородитися від європейських справ та підкрес- лити американську ізоляцію.

КРИТІКУЮТЬ ГОЛА.

ЛОНДОН. — Лондонська преса різно зустрїла промову американського секретаря Гола, в якій він виступав проти деспотизму й обороняв свободу, ставлячи її як лїк на всі суспільні лиха. Одні газети пояснюють цю промову тим, що за гарними словами Америка стане також ділом співпрацювати в міжна- родних справах Європи. Інші назвали цю промову нетактом. Крайню зле поставились до тої промови німецька преса. Італійська преса, хоч признає ідеа- лізм Голоу, то проте називає його непрактичним.

МУСОЛІНІ ВІДВІДАВ ВАЖНИЙ ОСТРОВ.

РИМ. — Без попереднього заповідання Мусілі- ні сів на свій літак і поїхав на острів Пантелерія, на Середземнім морі, недалеко французького Тунісу, що займає дуже важне стратегічне положення у відно- шенні до комунікаційної морської лінії, якою пере- їздять денно сотки англійських кораблів. Італійська преса роздмухала ту поїздку і виразно підкреслює, що вона є острагою для деяких держав. Той о- стрів іще недавно був цілком занедбаний. Нині там є пристані і летунські майдани.

ЯПОНІЯ ЗАПОВІДАЄ МОБІЛІЗАЦІЮ НОВОГО МІЛІОНА ВОЯКІВ.

ТОКІО. — Японський уряд подав до відома, щоб усі чоловіки у віці від 24 до 34, які дотепер не дістали військової вишколу, були готові на по- клик до армії. В той спосіб число дієвої япон- ської армії зростає на новий мільон.

НІМЦІ ГОСТЯТЬ ФРАНЦУЗЬКОГО ГЕНЕРАЛА.

БЕРЛІН. — У Німеччині перебуває тепер фран- цуський міністер авіації, генерал Вілемен. Його ні- мецькі генерали „дуже щиро“ приймають та пока- зують йому всі свої фабрики і бойові літаки, щоб генерал знав, з ким має до діла. Ген. Вілемен з „вдячності“ подарував маршалові Герінгові від- знаку французьких летунів. Той з черги, зо сло- вами „великої щирости“, подарував йому подібну німецьку відзнаку.

ВІК 50 РОКІВ ДЛЯ ЧОЛОВІКА ДУЖЕ НЕБЕЗ- ПЕЧЛИВ.

КЕЙМБРИДЖ (Англія). — В університеті Кейм- бриджу зіхалися англійські й американські вчені і виголосили чимало розумних докладів. Між ними один психіатр говорив, що найнебезпечнішим віком для чоловіка є 50 років, а то тому, що в тому віці чоловік звичайно здає собі справу з того, чим він є. До того віку він звичайно має надію, що може ще чогось дібється. По тім віці він здає собі з то- го справу, що тим, чим є, тим і залишиться. Це по- тягає різні неприємні психологічні конфлікти.

СВАРЯТЬСЯ І ПЕРЕПРОШУЮТЬСЯ.

ВЕНЕЦІЯ. — Ще не проговорили вістки про сварки американської мільонерки, з дому Готон, з її чоловіком графом Ревентлов-Гавгвіцом, коли знов розійшлися вістки, що вони зійшлися разом в одному готелі у Венеції та дуже щиро з собою говорили. Правдоподібно вони зійдуться знову.

"СВОБОДА" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
Тел. "Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016.
4-0807.
3 Канада належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
За кошту зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

О. ГЛІНКА
У невідомому в світі словацькому селі Рузомбе-року помер минулого вівторка чоловік, про котро-го смерть вістка облетіла ввесь світ. Це помер о. Андрій Глінка, 73-літній словацький народний діяч. Ймення о. Глінки нерозривно зв'язане з сло-вацьким рухом і 40 літ було його осередком.

Почав він свою громадянську діяльність зараз по виході з богословських шкіл. Словаки тоді були народом, національно мало свідомим. Вони були пригноблені сильно мадярськими панамі й урядниками, визискувані мадярською державою й купецтвом. Зростали їх національної свідомості мішали не ли-ше зовнішні, але й внутрішні труднощі, як, напри-клад, брак ясного зрозуміння відношення їхньої мови до чеської. Коли о. Глінка став на стано-вищі самостійності цієї мови від мови чеської, се-ред словаків знайшлися інспіровані чехами люди, що вважали словацьку мову за діалект чеської й консеквентно радили закинути розвивати словацьку мову та пропонували послугуватися чеською.

З природи такого положення словацький на-ціональний рух мусів зводити боротьбу на три фронти: проти політичного гнету з боку чужої дер-жави, проти економічного визиску чужого чи почу-женого панства й купецтва та проти національного шовінізму з боку чехів. Висловом такої боротьби була перша праця о. Глінки: він організував коопе-ративні крамниці й банки, видавав часописи сло-вацькою мовою й вів роботу коло політичного о-свідомлення словаків. За цю роботу його запроти-ла була мадярська влада в тюрму, де він просидів від 1907 до 1010 року. Відбуваючи цю кару, він пере-клав Новий Завіт словацькою мовою.

Коли в світовій війні розпалася австрійсько-у-горська монархія і на її руїнах повстала між іншими й чеська держава, а словаки пристали до неї на осно-ві так званої питсбурської угоди, о. Глінка звернув свою акцію за належне виконання цієї угоди. Між о. Глінкою й чеським урядом приходило до преріж-них сутичок, у котрих уряд закидав о. Глінці дер-жавну зраду й заходи до відірвання Словащини від Чехословаччини, а о. Глінка вперто заявляв, що він не відноситься ворожо до держави, але домагаєть-ся повної автономії, обіцяної словакам. Раз його навіть засуджено на 15 літ в'язниці за акцію в ко-ристь прилучення Словащини до Мадярщини.

Не зражений тими засудами, о. Глінка не при-пиняв своєї акції. Ще на великій словацькій з'їзді 5 червня цього року він заявляв в імені словаків, що вони так довго не спочинуть, поки їм не буде дана повна самоуправа.

Завзята ціложиттєва боротьба о. Глінки за са-моуправу для невеликого числам, бо всього півтре-тя-мільйонного народу, світить приміром для всіх, що борються за подібні права для своїх народів.

О. С.

ТРИУМФ НАЦІОНАЛІЗМУ В СССР

Росію представляють як країну соціалізму. В дійсності є це країна крайнього москов-ського націоналізму; навіть просто — шовінізму: ксено-фобії.

Коли світова соціальна ре-волюція не вдалася, кремлів-ські політики перейшли до „будування соціалізму в одній країні. З цього вже легкий був перехід до советського патрі-отизму. А що провідною кля-сою в советській революції був московський пролетаріат (а властиво московська ком-партія), то ясно, що цей со-ветський патріотизм хутко перемінявся просто в патрі-отизм російський, московський.

Тепер цей російський па-тріотизм проголошують у СССР отверто і без ніяких серпанків. У большевицькій пресі не тяжко знайти апо-теозу московського патріотиз-му. Російський народ апотео-зують як „найбільш револю-ційний з усіх народів світу“, „найбільш „свободолюбний“, який усе боровся за „свобо-ду й соціалізм“ і „ніс визво-лення“ іншим, відсталим на-родам.

До тих „героїв соціалізму“ зачисляють і розбійника Стен-ку Разіна (XVII в.) і Пугачо-ва (XVIII в.) і російських письменників XIX в. і нарешті діячів 1-шої (1905) і 2-гої ре-волюції (1917). Показується, що революцію робив росій-ський народ уже й тоді, як Димитрій Донской побив та-тарів на Куликовій Полі, і то-ді, коли виганяв з Кремля по-ляків у 1612 р., а Наполеона з Москви в 1812 р.

Чини і досягнення князів, царів і пануючої верстви, дворянства, колись висміюва-ні і плюгавлені, тепер совет-ська преса і вчені звеличують і славлять як великі чини ве-ликого „революційного“ ро-сійського народу.

Мало того! Відгребують культуру, колись неговану у висміювану, царської Росії, а-петеозують російську літера-туру (Пушкіна), музику (Глінка — „Жизнь за царя“), танці і т. п. як творчість, ви-няткову Богом одаровану всьма талантами росій-

ського народу. Коли памятни-ків своєї літератури бракує, крадуть в українців (як на-пр. „Слово про полк Ігоря“).

А хто тепер посміє піднести голос критики проти Росії як нації, хочби проти Росії по міщицької, той дорого за це платить, як, наприклад, „Юда-Бухарин“, що посмів назвати російський народ народом Об-ломових, за знаним героєм романа Гончарова (з часів кріпацької Росії), де вивів тип поміщика-росіянина — лі-нюха, нероби і лежачий.

Російський народ проголо-сили вже „першим серед рів-них“ у советським „союзі“, народом — „вождем“, який

провадить усі інші „відстали“ народи СССР і який хоче провадити й народи поза ме-жами СССР, народи „згнилої“ європейсько-американської цивілізації“.

Ідеологія панівної верстви в теперішній Росії уподібню-ється до ідеології каст, що правила Росією за царату. Той самий шовінізм, та сама ненависть до Європи, те саме претенційне й глупе, ні-чим не оправдане почуття ви-шесті над іншими народами, нарешті — під покришкою цієї шовіністичної ідеї — та сама гола жаждоба панувати над тими народами.

Це нам треба собі усвідоми-ти. Зрештою український на-ціоналізм це собі усвідомив Білді лише ті соціалісти укра-їнські, які ввесь свій вік віри-ли, що в СССР будеться цар-ство соціалізму і рівності, і я-кі тепер побачили, що зако-ном життя там був і є — на-ціоналізм.

ФАРФА

(З мого римського щоденника).

Коли в нас, в Україні, в хер-сонських степах, літня спека досягає свого вершка і зелена трава вигоріє на вугіль, саме повітря починає ніби тремті-ти, ніби хвилями пересмику-ватися, наші селяни кажуть, що то „святий Петро віви-батіжком до моря жене“. Бо в українській народній уяві святий Петро з рибалки давно вже в пастуха перемінявся і тому й деякі степові рослини в нас „Петровими батогами“ називаються.

Затеж тут у Римі, коли ду-хота й спека доходить свого вершка, повітря ніби кислем загусає, голову чавить, тіло клеклим потом вкриває, ви-сохнути ніяк не дає, все ніби в якій парні тримає. Дихаєть-ся важко, мов ті риби без во-ди. Бракує кисня. І тоді ми-моволі жалкуєш, чому св. Петро, що йому тут так близько, не з'явиться із своїм батогами та не пожене тебе, мов ту вівцю, як не до моря (що мене не дуже вабить), то бодай до високих гір, вкритих густим, майже не-прохідним лісом.

Та замість св. Петра, з'явив-ся вчора передо мною струн-

кий та блідий молодик і за-пропонував проїхатися до Фарфи.

— Фарфи?...
— Так, до Фарфи.
— Далеко?
— Година їзди самоходом.
— Що там — море?
— Ні.
— Гори з лісом?

— Так, гори. Були колись і ліси, але тепер там олівні сади; велике багатство країни.
— Алеж олівні дерева — із своїм дрібним листям — на-віть тіни не мають, жадного холодку не дають.

— Проходою дадуть нам допіру відкрити купелі міне-ральної води, що приємно о-свіжує шкіру, і грубі мурі старого монастиря, що був сам по собі колись великою державою і навіть посідав на Середземному морі власну флоту...
— Удьмо!

Поїхали.
Перших 35 кілометрів іде-мо Соляним шляхом (Вія Са-лярія), що ним колись вози-ли на північ сіль із Остії, ніби наші чумаки з Криму, а потім звертаємося на Віа Фарензе і починаємо їхати вгору, по-між хвилями скуюджених горбів, що так часто тут люб-лять прикрашати величчю іменем „гори“. Кожний ма-ленький горб хотів би бути горою. А тимчасом загальний процес невеличкій безжалісно їде наперед: вітер вивітрює вода розмиває й несе згори додолу уламки скель і дрібно-го каміння, і горб, що хотів би бути горою, поволі вро-стає в землю, зникає в масі таких самих тисяч дрібних горбів. Навіть із сімох сла-вних горбів Риму, що з ними зв'язана світова історія, крім імен майже нічого не за-лишилося. Треба бути вродже-ним справжнім велитнем, од-ним із тих гордовитих шпиль, що пнуться в небо в Альп-ських чи в наших Карпат-ських горах, щоб встоятися проти цієї принижливої віве-ляції. Так, треба виродитися горою, а сама назва — нічого не допоможе.

Пріздимо мовчазними до-линами, залишаємо по обох боках дороги безчисленні са-ди сріблястих олівних дерев з покрученими сірими стовбура-ми, поминаємо кілька невелич-ких селищ із невідмінними жіночками з дитиною на руках на порозі хат, невідмінними гурмами дівчорі, що ганяє по вулиці, проїздимо кілька зиг-загіт покрученої гірської до-роги і нарешті спинаємося перед розкішним панорамом фарфської долини — справж-нього амфітеатру хвилястих горбів та далеких гір, що йо-

го замикають мальовничими мурами. Декуди видно села, що їх хтось ніби порозкидав по самих вершках, покритий камінням, ніби плямами, вели-чний смарагдовий килим. Не зважаючи на замки-фортеці, краєвид спокійний і мирний; повітря прозоре і свіже, лег-ко тут дихається і мабуть до-бре думається... Амфітеатр гір навкруги приневолює думку до внутрішнього споглядання, прозорість повітря — до я-сності думки, ідилічність нату-ри — до спокою душі. А всеж...

А всеж життя тут не все бу-ло ідилічне. І хоч монастир Фарфа запрошував до своїх мурів і до своєї славної біблі-отеки всіх тих шляхотних шу-качів божеської правди, що в цій спокійній долині хотіли віддатися — роздумуванню вічності, нераз тут відбува-лися криваві драми, що з бо-жеською правдою, ані з роз-думуванням вічності нічого спільного не мали. Початки монастиря, як говорив мені мій ласкавий провідник, адмі-ністратор Вольпі, власника всіх тих околиць і організо-ра модерного життя, що, завдяки прегарній місцевості і наймодернішому влаштуванню, має зроби́тися привабою для римлян, а може й для дальшо-го світу, ховаються в славно звисній „темряві століть“. Але переказують, що він виник на руїнах поганського святили-ща, що залишило монастиреві свої прегарні мармурові ко-лонни. Емблема Христа засту-пила місце давнього ідола. Але разом з хрестом увійшов в му-ри старого святилища й крі-вавий меч, що не тільки по-руйнував рештки поганської старовини, але й почав поши-рювати свою владу на всі близькі й далекі сумешні зем-лі, а підчас находу сарацинів успішно боровся проти них цілих шість років. В середині віків фарфський монастир мав рівного собі між іншими монастирями: його величезні володіння простягалися дале-ко на північ і доходили аж до самого Міляну, його політич-ний і релігійний вплив поши-рювався далеко за Альпи і відбивався не тільки при пап-ському дворі, але й при дворі німецького імператора. І оби-два двори, імператорський і папський, вибирали фарф-ський монастир, ніби Стрезу й Женеви середньовічних часів, задля обговорення й вирішен-ня міжнародних політич-них та релігійних проблем. І так бачили Фарфи бачили в своїх мурях Ніколя II, Людві-ка II, Генрика IV, Генрика V., Григорія VII., Євгенія III. і Карла Великого. Цей останній надав монастиреві титул „свя-того й імператорського“. А ко-ли ми згадаємо про способи тодішньої комунікації, що не знала ні потягів, ні автомобі-лів, а обмежувалася на коні та повози, то мусимо призна-ти, що було щось у Фарфі, що приваблювало до себе та-ких далеких гостей.

Та після вормського кон-кордату 1122 р. Фарфа перей-шла під виключну опіку пап і від того часу починається її занепад. У 1870 році, з при-єднанням папських територій до території італійської коро-лівства, монастир замкнено, а його володіння продано на ліцитації. І щойно в 1919 році фарфський монастир зв'язано з базилікою св. Павла в Римі, і в 1921 році звідти вийшло кілька черців, що намагалися відновити давнє монастирське життя.

Тепер фарфський монастир проголошено „національного пам'яткою“. І дійсно, фарф-ське будівництво має в істо-рії італійського мистецтва ве-личезну вагу: в нім ми відна-ходимо тверезі й логічні лі-нії латинського будівництва, квадратів і масивів, як і на-рід, що їх витворив. Входить багатим готизую-

чим порталом і знаходимося відразу проти церкви, перебу-дованої в XVI і XVII ст., з тарною лонетою Богоматері і двох святих та одного вір-ного (фреска умбрийської школи). В середині прегарна стеля школи Цукарія, мозаїчна підлога козматичного зразку, вівтар зколомними з зеле-ного мармуру і дорожочина ікона Богоматері, що похо-дить з Візантії, з часів іконо-клястичної люті.

Навкруги монастиря розбу-довано, заходами графа Воль-пія, ціле містечко, що в старих рамках провадить активне модерне життя. Над розбудо-вою містечка працювали впро-довж шістьох місяців чотири-ста робітників. Вже самі ці цифри вказують, у якому за-непаді знаходилася раніше Фарфа. За два роки тут зроб-лено справжнє чудо: в старих будинках, з брудними мура-ми, що валилися, з порожніми дірами сумних вікон, що ними виходили вночі єдині мешка-нці — кажани та сови, — увій-шло нове життя: мурі гордо-вито випростовувалися, вікна закрилися, а в чистих хатах видно беззастанну роботу ре-місників, що поприходили з найдаліших кутків Італії (тут їм дають на рік задурно хату, щоб обжили її та витво-рили собі клієнтелю), і чути веселий дитячий сміх.

Цікаво, що всі будинки розбудовано в старому сти-лі, з затриманням усіх місце-вих особливостей, з майолі-ковими підлогами в середині, з невеличкими балконами зверху. Проходячи одією вулицею, я мав повну ілюзію, ніби йду старими Помпеями.

З занедбаного містечка ви-ростає новий туристичний і гідротермальний осередок, що в ньому знавці старовини знаходять велике й ціка-ве поле для своїх дослідів, а літники, що шукають рятунку від духоти і спеки, — приємне й гарне літниське з чудовими купелями блакитної холодної води, що випливає тут же з під гори.

Я почуваю себе відмоді-лим, і перше, ніж вертатись до Риму, прощаюся з оригі-нальною звітницею (єдиною як кажуть пам'яткою каролін-ського містечка Італії); з по-хмурою центральною баштою, що ще пригадувала собі ко-лишніх сарацинів; з тихими кіострами; з бібліотекою, що — хоч і пограбована — має в собі ще багато дорогих руко-писів; з музеєм, що ховає в собі ще багато недосліджених скарбів; і з мовчазним імпе-раторським двором, де між чотирма великими п'ятанями дзюркоче милий водограй.

Евген Онацький, Рим.

ЗБОРИ ВІДДІЛІ У. Н. СОЮЗУ

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Місячний мі-тинг товариства Запор. Січ, від. 342, відбувається в неділю, 21. серпня, в годині 2. попудні в церковній галі. На цей мітинг мають явитися всі члени як один, бо є дуже важка справа розглянення й ухвалення за-лученої угоди та плану з'їзду У-кранського Народного Союзу з Згодою Олімпійських Товариств. Напоминається довгочасний членів, що повинні свою належність, бо інакше можуть бути списані з членів. Будуться прийняті нові член-и без вступного. — І. Маркевич, секретар.

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПІСНІ ПОДІЛЛЯ

НОВА СЕРІЯ УКРАЇН-СЬКИХ НАРОДНИХ МЕЛЮДІЙ
ДЛЯ МІШАНОГО ХОРУ
в об'єднанні

МИХАИЛА ГАВРОНОРСЬКОГО.

Д-р Б. Кудрик у „Ділі“ виско-зується про неї з признанням. Д-р Ф. Стешко в „Українській Мушці“ називає оброблення мис-тецьким, з боку технічного скрізь цікавим, не шаблонним, „поодиноким голосом дається ба-гато руху“.

СЕРІЯ СКЛАДАЄТЬСЯ З ТРЬОХ ПІСЕНЬ:

- 1) Ой, на горі;
- 2) Ожеледь (вєсянка);
- 3) Сиділа квочка коло кілочка (вєсянка).

Ціна кожної пісні 20 центів. До набути в:

„Svoboda“
81-83 GRAND ST., P. O. BOX 346

О. Луговий. Автор застерігає за собою всі права.
ЗА УКРАЇНУ
(ВІРА БАБЕНКО)
Повість із часів революції і повстанської війни у Великій Україні. (В двох частинах).
Частина друга
56)

Вони швидко пообідали і попросили Віру з собою. Вона звернула увагу на свою селян-ську кожухину, мовляв: буде кидатися всім у вічі, що стар-шини йдуть у товаристві се-лянки.
— То йдіть за нами нагла-дом — попросив полковник — і заходьте там, де ми. Пі-дїждемо вас на коридорі.
Вони вийшли, а Віра за ни-ми. Приміщення старшин було недалеко. Полковник попро-хав дівчину відпочити, а сам скоренько побіг до приміщен-ня штабу, сподіваючись за-стати там і переговорити з го-ловним отаманом. Та скоро повернувся сердитий.
— Ну, як же там? — спи-тав його товариш.
— Наказали передати пі-слання в розпорядження контррозвідки — з серцем відповів полковник. Кажуть: може бути большевицькою шпигункою...
— Я й не хочу, щоб мені вірили на слово — озвалася Віра. — Добре, я зголюся до контррозвідки; розумію, що обережність того вимагає.
— А хтож то так розпоро-дився? — спитав полковника його товариш.
— Хтож би?! Жидківський... Йому та ще Чеботареві го-ловний отаман вірить, наче ангелам хоронителям...
— А хтож то ті панове? — поцікавилася дівчина.
— Наші злі духи... Один на-чальник контррозвідки, яка не розуміє, а денунціює лише наших, а другий якийсь за-лізнодорозник... Остання го-дина, коли яка людина попаде до їх контррозвідки... Душу вимотують — похопився від-повіді другий старшина.
— Не застрашуйте дівчини, сотнику, перебив мову пол-ковник. — Треба над тим по-думати, якби то контррозвід-ку оминуть. Чи ви часом не знаєте, панночко, когонебудь з уряду, щоб міг за вас пору-читися?
— Хтож то може вгадати... надумуючись, сказала Віра повільно. — Чекайте... Я зна-ла декого... Приміром Василя Омеляненка, з панцирки „У-країна“.
— Мало — похитав голо-вою полковник.
— Ще знаю Федоренка.
— Вчителю гімназії? — пе-решел полковник.
— Егеж... А хіба що?

— Ваше щастя!... Його тут знають. Може й оминете оту контррозвідку. Але поговорю з ним у вечері, а може й по-бачитеся з ним. До тогож він має і голос у головного ота-мана. Коли так, то журитись нічого. А тепер, коли не зму-чте, розповідайте, що там в Україні діється.

Оба старшини вважно слу-хали оповідань Віри, зрід-ка перепитуючи про подроби-ці цікавих їм подій і відомос-тей. А Віра з обережністю потику оповідала про все, що сталося в Україні від часу від-ступу українських армій, про прихід большевиків, їх відно-шення, зміну червоних моска-лів білими, про другий при-хід червоних, махнівчину... Розповідала подрібно про ор-ганізацію повстання, бої, роз-ташування червоних сил, та не згадувала ні одної особи, ні місцевості; не згадувала й імен тих, що вислали її сюди, ні про само себе. Це не у-йшло уваги обох старшин. З її оповідань вони порозуміли, що мають перед собою одну з найздібніших розвідниць, що праця її обмежувалася не од-ним районом, але цілим кра-єм. Далі говорили Віра про сподівання повстанців і мож-ливості майбутнього повстан-ня. Говорили із розумінням справи, наче фахівців. Оба її слухачі дивувалися.

— Нашим тарнівським бать-кам України слід би повчи-тись у вас праці, дорога дів-чина, — чуло вимовив пол-ковник. — Дай, Боже, щоб-вам вдалася ваша місія. Бо ми тут — також пропадемо...
— Я виконую лише обов'яз-

зок — соромливо завважила на похвалу дівчина.

Старшини відступили гості одну кімнату, порадили їй замкнутися, а самі вийшли. Дівчина, хоч була перетомле-на далекою подорожжю, дов-го не могла заснути. Будучи в цілі, до слів старшин поро-зуміла, що тут зовсім не те, чим уявляють уряд повстан-ці в Україні. На Катериносла-вщині, правда, чули, що армія за дратами, але знали також, що годіж якійнебудь державі утримувати збройну силу, од-нак не вважали, що армія в по-лоні. Не знали також, що в самому уряді нема ладу, та що уряд цей не є ніяким уря-дом, лише параваном у ру-ках ворогоного союзника для застрашування большеви-ків. Дівчина сподівалася все-таки, що головний отаман ви-слухає її, а тоді, коли уряд ді-знається правду про події в Україні, то все зміниться. В у-яві бачила вже, як українські полки переходять тимчасовий кордон, як скрізь на саму від-криту про виступ українського війська повстають, наче за ча-сів Хмельниччини, селяни, спа-лахує загальне повстання, від-чиняють дорогу за Дніпро і ворог, що залив повиню у-країну, змушений капітулюва-ти, як нарешті входить вій-сько у звільнену столицю... А там... Голова держави обійме владу... Як його зватимуть — байдуже. Король, гетьман, президент чи диктатор. Щоб-ли була українська влада на українській землі...

(Далі буде).

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ

П. М., Ш.-О. — Ви пишете нам: „Я вчитався припадково в „Америці“, урядовим органі Провіндія, заяву головної контрольної комісії „Провіндія“ до всіх членів „Провіндія“ й українського громадянства в Америці“ таке: „Мірилом сили й стійності кожної організації є процентова оцінка її виплатності. Процентова оцінка виплатності Провіндія є понад 110 процентів, значить, на кожних 100 доларів зобов'язань Організація має 110 доларів покриття; отже фінансово вона сильніша як вимагає право, бо право жадає 100-процентного покриття“. Я розумію з того, що Провіндія вже має на кожних сто доларів своїх зобов'язань 110 доларів у касі, так, що якби від нині члени Провіндія перестали платити вкладки, то організація виплатила б усі свої зобов'язання і ще їй лишилося на кожну сотку 10 доларів з тими процентами, що наростуть. Прошу мене пояснити, чи добре я розумію справу й як маєтись справа з Українським Народним Союзом“.

На відповідь скажемо: Не наша це річ мішатися в справу іншої організації, навіть як ця організація відноситься не до своїх членів, але до українського громадянства в Америці взагалі. Але з огляду на те, що справа сама собою відноситься мимоволі до всіх інших допоміжних організацій, бо читачі з природи річей будуть порівнювати дотичну організацію з нашою, як це робите Ви, подаємо для вияснення, що мірилом сили й стійності допоміжної організації можна справді вважати „процентову оцінку її виплатності“, зроблену урядом, одначе цю процентову оцінку треба розуміти інакше, як це пояснено в згаданій Вами заяві. Пояснення в заяві устільзоване так, що таку помилку, як Ви зробили, може зробити кожний читач. Тимчасом це очевидна неправда, бо ніяка допоміжна організація не асекураційне підприємство не має 110 доларів на покриття кожного 100-доларового зобов'язання. Якби це було правда, тоді було б справді так, як Ви кажете, себто, не було б треба збирати від членів більше вкладок, бо організація могла б далі виплачувати всі свої зобов'язання без таких вкладок. Не має таких грошей і Провіндія, бо, як каже річний допоміжних організацій, виданий „Фратернал Монитором“, Провіндія мало 1. січня 1938 р. зобов'язань на суму \$5 мільонів 243 тисячі 829 доларів, а в той день воно мало на це не 5 мільонів 768 тисяч 211 доларів, якби повинно мати, якби так було, як Ви це розумієте, а мало 904 тисячі 151 доларів 90 центів.

Що контрольна комісія Провіндія мабуть хотіла сказати, то це, що ця сума є на 10% більша від суми, якої вимагає закон для організації з такими зобов'язаннями. Між тим, що вона хотіла сказати, і тим, що читачі в заяві вичитають, є велика різниця.

Що до Українського Народного Союзу, то, як каже звіт, поданий у тім самім річнику допоміжних організацій, Союз мав у той самий день, 1. січня 1938 року, маєтку на 4 мільйони 869 тисяч 988 доларів, а це є на суму 1 мільон 446 тисяч 768 доларів більше, ніж вимагає закон як вистарчальну суму для гарантії, що всі його зобов'язання супроти членів будуть виконані в міру, як ті зобов'язання будуть приходити до виплати. Ця надлишка маєтку У. Н. Союзу понад приписану законом норму виносить 56 процентів.

Н. Н., Нью Йорк, Н. Я. — До У. Н. Союзу приймають жінок тільки до 50-го року життя.

• 3 ДНЯ •

ЗАНИК ЕСТЕТИКИ.

Громадянин Білоус підкреслює в 187 числі „Свободи“ брак естетики в щоденному й організаційному житті наших людей. Естетика — це почуття краси. Те почуття може бути всюди: в гарній одежі, в хатній обстанові й в охайності, а далі поведінці, розмовах і т. п.

Це правда, що деколи можна запримітити серед наших людей брак почуття краси в їх поведінці, розмовах, а навіть у родиннім житті. Але чи цей брак це наша вроджена національна хвиля? Чи може ми набралися поганих, звичок також на чужині, серед чужих нахаб, серед твердого, неблаганого життя?

НА ЧУЖИНІ ТЯЖКО ЖИТИ...

Тих вульгарних звичок і висловів наші люди в більшій мірі таки набралися на чужині. З краю вони привезли з собою певний засіб товариських форм, певне число моральних засад і переконань, а далі потяг до свого народного мистецтва, до народної традиції, до краси.

Але що сталося з тими духовими скарбами з хвилею, як наші емігранти ступили на чужу землю й знайшлися в середовищі, що його творили різні міжнародні очайдухи, часто немилосердні й захланні, які приїхали сюди не на те, щоб з вільної землі Вашингтона зробити другу батьківщину, тільки щоб чимсь корше розбагатіти і вертатися з золотим ланцюхом на животі та повною кишенею назад між своїх?

ТЯЖКО ЗАХОВУВАТИ СТАРІ ЦІННОСТІ.

Серед таких людей та серед таких обставин тяжко було заховувати ті шляхотні цінності, які вніесли з собою у світ наші емігранти. Хіба не знаємо ми всі, як з нас сміялися ті „старі американці“, коли ми з повним довіром відносилися до них і вірили в усе, що вони говорили? Хіба не називали вони нас „дурними гірнорамі“, коли ми дослівно брали те, що вони нам розповідали? Хіба не висміювали вони через те самої правди та не вчили нас не вірити нікому і самим брехати?

А вжеж, що вчили. Пізнавши таке тверде життя, і „чужий бідний „гірнор“ починав „акліматизуватися“ в той спосіб, що починав на пам'ять вичувати якнайбільше сороміцьких слів і проклятих. Починав вичувати англійську мову від „гадемування“. А коли він уже це вивчив, то йшов між „старих американців“ і хвалився тим. І справді, це помагало і викликало подив в останніх. Це ще більше заохочувало „гірнора“ і він далі вичував сороміцькі слова та проклятих. Коли їх уже знав подостатком і змів без загибання плінно їх вимовляти, його „старі американці“ окликували за „свого“ і переставали називати „гірнором“.

У той спосіб затрачували наші люди естетику, яку привезли з рідних земель.

ЯК БУЛО В РІДНОМУ СЕЛІ?

Бо треба нагадати, що в нашій старій, „нецивілізованій“ селі, вбогій, обшарпаній, без електрики і каміних хідників, така була висока естетика. Нагадати тільки наші товариські звичаї, з яких ми самі нераз тут щиро покінаємо собі. Нагадати, як припрошували наші господарі гостей на різних забавах і гостинах! Нагадати, як гості стримували від страв, щоб не видикати враження, мовляв, вони захланні! Нагадати, як гості з скромності старалися

уникнути почесного місця за столом, а відступають його комусь іншому. З цього ми нині можемо сміятись. Але ж бо це все вияви великої естетики в поведінці, вияви глибокої духової культури. Інші народи також мають приписи своєї товариської етики, але не стидяться їх і не висміюють їх.

Далі, нагадати відношення одних осіб до інших. Старші відносяться з пошаною до старших. Молодші шанують старших. Всі вони поздоровляють себе на вулиці або словом Божим, або такими привітаннями як „добридень“, „добрий вечір“, „дай, Боже, щастя“. Притім здійснюють капелюх чи шапку. Майже не трапляється в нас на селі, щоб один господар пройшов повз іншого і не поздоровив його. Наші люди поздоровляють себе, навіть коли себе не знають. Зрозуміло, що є винятки, та про винятки ми не говоримо.

ЕСТЕТИКА В МИСТЕЦТВІ.

Та здається, найбільше естетики виявляють наші люди в прилепцях хати, обсаджуваних її деревами і цвітаннями, а далі в народних строїх, вишивках, писанках і вкінці в піснях.

В народнім мистецтві наш нарід виявив велику силу естетики, велике розуміння краси. Цією красою захоплюємося не лиш ми, але й культурні чужинці. Кого не зворушить до глибини душі поява нашого хору, 50 чи більше хлопців і дівчат, убраних в українські строї! Як знаємо, вже сама поява цього образу відразу викликає ясні описки не лиш від нас, але й від людей, які про Україну може перед тим не чули.

А хто створив цей образ? Його творили незнані мистці, його створив геній українського народу. Коли ми будемо шанувати цього генія і будемо плекати смак до нашого народного мистецтва, то в нас поняття естетики ніколи не загине. Воно пошириться на нашу щоденну поведінку, на нашу мову, на наше родинне і громадське життя і зробить з нас справді культурних людей.

ЧЕМНІСТЬ КВЕЙКРІВ.

Кажуть, що американські квейкрі це люди, які дуже чемні в поведінці. Вони уникають усяких сороміцьких слів. Колиж однак їм таки конче треба когось гостро назвати, то вони до цього вживають чемної, описової дорожки. Ось раз один квейкер розлітвся на свого сусіда за те, що той говорив неправду. Та замість назвати його саким-таким, він чемно йому сказав: „Джїме! Я не люблю називати інших поганими словами. Але якби мене суддя запитав, хто в нашій селі найбільший брехун, то я прийшов би до тебе і тобі сказав би: „Джїме, друже, суддя хоче поговорити з тобою“.

ВЖЕ ЗНОВУ ЗДОРОВ.
Генерал Першинг, бувший командант американських військ у Франції, виздоровів уже настільки з недавньої недуги запалання легенів, що виїхав у подорож до побоевищах у Франції й Бельгії.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

РАДІОВІ ПРОГРАМИ.

Прочитавши обі дискусійні статті в „Свободі“ про радіо-програми, одну п. Свистуна, другу п. М-шовича, хочу додати і від себе кілька думок. Мушу зазначити, що ні одного ні другого особисто не знаю.

Не можу зрозуміти, чому п. Свистун не хоче прийняти поради від когось іншого. Ніхто з нас не має патенту на непомильність. Твердження п. Свистуна, що він впроваджує п'ятьох літ веде українську радіо-програму і знає, що наші люди люблять тільки коломийки, на мою думку є демагогічне. Бо люди, головню передові одиниці, не повинні йти тільки за струями, не вкладаючи в життя чогось від себе. Це ж одиниці пробивають шлях до поступу, не загал. Так у кожній діяльній: науки, культури, мистецтва і т. д.

Український загал, безперечно, любить також коломийки. Але чи тільки коломийки? Це ж була образа для українського народу і його мистецтва твердити, що він любить тільки ті річі. Він же створив прекрасні річі також поза коломийками і танцями. Крім того є в нас ще індивідуальні мистці і композитори, які створили прекрасні річі, що їх наші загал безперечно цінує і любить.

Щодо „Аве Марія“, й інших класичних композицій, то поправді п. М-шович не твердив, щоб їх грати на наших радіових програмах; а я скажу, що колиб він це порадив, то не зробив би нічого злого. Ця пісня є знана по цілм світі. Її співують мільйони людей, а також мільйони, а можна сказати, сотки мільйонів, слухають її. Її повторюють часто всі на давчій стації всіх культурних народів на світі і вона нікому не сприкритесь. Чому не малиб з нею краще запізнатися також українці? Попри свою високу мистецьку вартість та пісня зложена не на славу вограм українського народу, тільки на славу Матері Божої, цариці України.

Ми знаємо, що культурні народи мають чимало своїх великих цінностей, а проте ні трошки не вагаються перебрати для себе і ті цінності, які вивторив якийсь інший народ. Через американські радіо-авдиції висилають твори не тільки американських композиторів, але також німецьких, англійських, французьких, італійських, російських і т. д. І то часто повторюють їх. Але ніхто не нарікає, що вони навчучились. Таксамо роблять тутешні чужинецькі авдиції: італійські, російські, німецькі, чеські, польські й інші. П. Свистун повинен нераз прислухуватися до тих авдицій, а багато дечого з них навчитись.

А чужою радою п. Свистун хай так дуже не зражується. Це ж демократичний край. Кожний, хто займає найменшу суспільну позицію, є тут виставлений на критику і мусить прийняти заваги. Тимбільше, коли ті заваги щирі і звернені на поправу якоїсь суспільної справи.

Володимир Мілішович,
Мінеаполіс, Мінн.

Непевність.

— За один цілунок від вас я готов жертвувати своїм життям.

— Якби я була певна, що ви вмієте дотримати слова.

Дефініція.

— Тату, що таке дипломат?

— Це чоловік, що завсіди пам'ятає про день уродин життя, а забуває про рік і уродин.

ПРЕЗИДЕНТ ДОМАГАЄТЬСЯ ЙОГО УСУНЕННЯ.

Не зважаючи на те, що конгресмен Джан Дж. О'Коннор, з Нью Йорку, належить до Демократичної Партії, президент Рузвельт, що теж вийшов з тої партії, домагається його повалення при наближаючих виборах, бо, мовляв, О'Коннор валив потрібні громадянству закони.

УВАГА! НЬЮ ЙОРК УВАГА!

Заходами Комітету Відділів У. Н. Союзу в Нью Йорку
— відбудеться —

28 серпня п. р. в Улмер Парку в Брукліні

СОЮЗОВИЙ ЗДВИГ

В програму входять дві головні промови, п. Д. Галичина і п. М. Пізнака; хоріві виступи під управою п. Т. Онуфрика, дефіляда ньюорських відділів У. Н. Союзу враз з прапорами, виступ спортової дружини. Приграватимуть дві оркестри.

ПОЧАТОК ВІД ГОД. 10-ТО РАНО. — **ВСТУП 35 ЦЕНТІВ.**

Дороговказ: B.M.T. Subway "West End Line" Coney Island Train.
Get off at 25th Avenue Station, Brooklyn, N. Y.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ
ВІЛМІНГТОН, ДЕЛ.
У справі Світової Вистави.

Без огляду на те, як стоїть справа зо Світовою Виставою, місцеві українські комітети, що займаються збірками на ту ціль, повинні братися до праці активніше. В нашій місцевості та справа також іде досить пиняво. Але є надія, що коли літній сезон минеться, то люди візьмуться більше до тої роботи.

Є такі громадяни в нашій суспільності, що викручуються ріжними способами, щоб не прилучитися до акції збірок на ту ціль. Вони нагадують тих дорослих синів, які зійшлися при ліжку хворої мами і впевняли себе взаємно, що мама вже стара, що лікар їй не допоможе, що шкода коштів. Як має жити, то буде жити.

Але Світова Вистава має серед української суспільності також гарячих прихильників, які нагадують тих синів, що справді люблять свою маму та не жалують на її лікування ніяких грошей.

Подумаймо тільки, як би ми почувалися, колиб на тій виставі були заступлені всякі народи зо світу, великі, малі, найменші, а нас там не було. Як би ми почувалися, переходячи через ті сотки, будівель та вистав, і ніде не здибали українського кутика. Як би ми почувалися, колиб у часі тих великих парад ніде не пролунала українська пісня й ніхто не почув про нашу націю! Нам було б гірко на серці і соромно перед собою та перед чужими.

Тому не звертаймо уваги на ніяких критиків цієї справи, а берімся до роботи і зберім доволі фондів, щоб виставовий комітет міг чимсь корше приступати до роботи.

С. Фігун-Стиборевський.

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ ЧАР ДЕТЕКТИВНИХ ОПОВІДАНЬ?

Є люди, що засмакувавши його, заснути не можуть, не почитавши такого оповідання.

Між любителями детективних оповідань є такі люди, як пок. президент Вилсон, пок. прем'єр Клеменсо, бувший прем'єр Лойд Джордж, президент Френклін Рузвельт. Хоча життя не відмовило цим людям прецікавих подій, вони все таки захоплювалися, згл. захоплюються, оповіданнями про те, як злочинець вишукує найхитріших способів, щоб виконати злочин безкарно, а детектив старається впасти на слід цієї хитрої штучки.

Захоплення детективними оповіданнями походить звідти, що втікаючому одна дорога, а гонцеві десять.

Накладом „Бібліотеки для всіх“ у Львові вийшла

СЕРІЯ ДЕТЕКТИВНИХ ОПОВІДАНЬ

найбільшого автора детективних оповідань, відомого англійського письменника Конана Дойля:

ч. 1. Душогубство в Абей Грендж.	ч. 4. Чоловік з близною.
ч. 2. Пестра стяжка.	ч. 5. Відтятий палець.
ч. 3. Захований клеїнод.	ч. 6. Шість Наполеонів.
ч. 7. Танцюючі фігурки.	

Кожна книжечка цієї серії становить собою цілість. Кожна книжечка видана в такім вигіднім форматі, що її може взяти зо собою в кишеню блюзки й читати по дорозі.

Серія з 7 книжечок всього 70 центів! Замовляйте в книгарні „Свободи“.

“SVOBODA”
83 GRAND ST., (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ НА АМЕРИКАНСЬКІЙ ЗЕМЛІ ВИДАЛА І ПРОДАЄ НОВИЙ УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКИЙ І АНГЛІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВАР

Словар цей обіймає 448 сторін густого, але дуже чіткого друку і містить 19 тисяч слів зі значінням і докладною вимовою кожного слова.

Це є найбільший і найновіший словар зоміж всіх дотепер виданих і є добрий для Українців учинити англійської мови — а для Американців учинити української мови.

Оправлений в гарний червоний піквірок, на окладінін витиснена золотом назва книжки і український тризуб. Кишенковий формат. Ціна лише \$1.50

Пішіть по наш безплатний ілюстрований каталог українських шкільних книжок і граматик, найновіших повістей, як також книг церковних і молитвеників.

UKRAINSKA KNYHARNIA,
660 MAIN ST., WINNIPEG, MAN., CANADA

КОМУЖ НЕ ЦІКАВО БУЛО БИ ПІЗНАТИ ТАКОГО ЧОЛОВІКА?

Походив з української колись шляхти, що закинула свою віру й національність й зпольщилася; ждав кар'єри в польському війську, вчився в польськїм університеті й вступив на службу до королівських гузарів; відзначився в боях і став полковником реєстрових козаків, що служили Польщі; зрозумів, що він українець, випустив на волю Хмельницького й самий пристав до козацького повстання проти Польщі; став у Хмельницького командантом кількадесятисичної армії й загинув від наслідків своєї участі в боях за волю українського народу.

Про такого небувалоого чоловіка пише звисний український історичний письменник **АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ** у своїй гарній повісті під наг.: **ПОЛКОВНИК КРИЧЕВСЬКИЙ**

Письменник малює мимоходом життя шляхти, козацтва й селянства у славу епоху українського козацького повстання в середині 17. віку.

Ціна 80 центів. Замовляйте в **“SVOBODA”**
P. O. Box 346 Jersey City, N. J.

WPA ЗМЕНШУЄ НЕГРАМОТ- НІСТЬ АМЕРИКИ НА 25 ПРОЦЕНТІВ

Г. Гопкінс вказує на досяг-
нення програми навчання
дорослих.

Завдяки програмі навчання дорослих WPA один мільон чоловіків і жінок, дотепер неграмотних, вивчено читати і писати такий рапорт: пропозиція д-р Л. Р. Алдермана, директора WPA, на руки адміністратора Г. Гопкінса за шкільний рік, котрий недавно закінчено.

Однак остається ще три мільйони дорослого населення Злучених Держав, котрі не має найменшого знання читання, писання та числення. Це власне ті люди, до котрих WPA хоче наблизитись і знизити неграмотність в Америці. Адміністратор Гопкінс заявив, що за останні п'ять років освітньої діяльності серед дорослих неграмотність зредуковано на 25 відсотків.

„Тепер маємо докази на руках“, заявив адміністратор, „а саме, що велика частина дорослого населення Америки прямо до просвіти, котрої не могла набути замолоду“.

Не зважаючи на зменшення вчительського персоналу і числа клас з огляду на опадіння, зголошення на освітні курси WPA збільшилося після п'ятого року науки. Було загалом 1,586,211 учасників цього року, супроти 1,569,529 минулого року. Курси грамотності і натуралізації мали загальне число 278,440 в квітні цього року, або 37,000 більше від минулого року.

На курси куховарства, харчування, укладання домашнього бюджету, шиття, гігієни і догляду хворих приходило 133,562 жінок і матерей у квітні ц. р., коли здавалося цей рапорт. 62,000 інших учасників було на курсах виховання дітей і родинних відносин, цебто того роду інструкцій, котрі стали популярні серед родин з малими доходами.

В квітні функціонувало 1,500 шкіл доглядачок, це було 44,190 учасниць. У додатку до старань про здорове оточення на завади, ці школи подавали поживні й добре зрівноважені обіди, котрі у багатьох випадках були єдиним достаточним харчем для соток дітей упродовж дня.

Одна з найкращих освітніх програм, ведених стараннями WPA, як заявив д-р Алдерман, це позаочні курси для осіб, що живуть у віддалених фермерських і гірських околицях. Хоч усього вісім стейтів ведуть того роду освітню діяльність, то по цілм краю було 23,409 учасників шкільного 1936—37 р., коли наступ-

ного року число збільшилося на звиш 30,000 курсантів. Позаочні студенти найбільше цікавилися торгівлею і професією, але найпопулярніший курс це наука англійської мови. Інші наукові предмети це техніка Диселя, механіка автомобіля, математика, практичне мистецтво, лісництво, історія та летунство. Курси ведення підприємства і вільного мистецтва мають теж велику популярність.

Освітня праця інших родів, ведена за програмою WPA, та числа учасників були такі: робітничий курс мав 38,424 учнів; курс публичних справ, 56,754 учнів; фахові курси, 202,891; курси розривної діяльності вільними хвилями, 315,282 учасників; наукові предмети каледжу, 6,995; загальна освіта дорослих, 353,503; інші курси 60,836 учасників.

При кінці звідомлення зазначено, що за минулий шкільний рік посилено кооперацію між зарядом WPA і стейтовими та локальними освітніми агентствами. У кожнім стейті, крім одного, освітня програма WPA знаходиться під управою стейтвого департаменту освіти, кон майже в кожнім місті та містечку вчителі і школи WPA знаходяться під наглядом місцевих шкільних рад. Наукові програми WPA це в дійсності продовження науки публичних шкіл, а саме нові ділянки, як освіта дорослих і школи доглядачок.

ЧИ ВИ ЧИТАЛИ НАПЕРЕДОДНІ ІСТОРІЧНА ПОВІСТЬ В ДВОХ ТОМАХ

Написав
Остан П. Білозерський.
ЦІНА \$1.00.
в Книгарні „Свобода“
„СВОБОДА“,
81-83 Grand Street,
або P. O. Box 346,
Jersey City, N. J.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР 321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y.

Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

Страшні часи.

— Уяви собі, що Гринь оповідав усім, що я дурень.
— Страшні часи! Кожна вістка зараз усім відома.

ЗБРОЯ УКРАЇНЦІВ У НАЙДАВ- НІШИХ ЧАСАХ

(Докінчення)

(3)

Щитів уживали слов'яни від давніх асів. Зпочатку щит був дуже примітивний. Щити військ Святослава були довгі, до самих ніг, а чотирикутні, наче двері. Борисові воїни мали щити в формі трикутників, удолі стяти, довкола окуті залізом і бляхою. Спершу робили щити з пруття плетеного, пізніше з дошок із металеву обвідкою. Були також шкіряні щити, шкіру набивали на рами та оббивали цвяхами і бляшками. З середини щита була поперечка для держання, часом і дві поперечки, або поперечка і ремінь. Тоді воєк підчас спочинку міг всунути руку так через поперечку, що долоня була вільна і нею міг придержувати коня. Ремінь служив до того, щоб підчас походу завісити щит на плечі або до сидла на коні. Як багато було щитів у війську князя Святослава, можемо бачити з нотатки грецького письменника після перемоги над „Русю“, що втратила 15,000 людей вбитими, а в полон попало більше як 20,000.

Князі, бояри та знатніші дружинники мали щити гарно прикрашені, розмальовані, покриті шовковою матерією, викладані самоцвітами (дорогоцінними каменями). Були або помальовані на червоно або покриті матерією. У „Слові о полку Ігореві“ згадано „червлені“ щити: Хоробрі русичі прегардиша червленими щити.

Лука стали вживати слов'яни вже тоді, як із лісів почали переходити на степи. Найпростіший взірць лука це зігнаний прут при допомозі привязаного до обох кінців шнурка. Вже скити вживали лука. Скитський лук був зложений з кількох кавалків дерева, або з дерева й рога, чи кости. Ті частини зліплювали разом або вязували. В літописі згадується лук із 1095: „Ратиборич приіма лук свій і наложив стрілу, удари“. В „Ізборнику“ Святослава (XI ст.) стрілець зображений зо зложеним луком. Кінці лука були закінчені гачками або ривцями, на які насаджено петлю або привязувано. За тятину д олука служив шнурок, жили звірат, кишкові струни, скручений ремінь, плетені волокна, шерстяний шнурок. Тятину, коли лука не вживали, привязували лише на однім кінці, так, щоб лук не був натягнений, лише спущений, щоб не тратив еластичності.

Для охорони лука служило „налуче“. Це була шкіряна торба або кошик із пруття чи дерев'яна скринька, обтягнена шкірою, часом навіть дорогою матерією і оббита бляшками. Налуче носили з лівого боку, привязане до пояса. Стріли для лука носили або в тому самому налучі або в окремій торбі, званій колчаном, чи сагайдаком. Колчан назва старша, сагайдак пізніша.

Луківі стріли робили з твердого дерева, а кінець (зв. наконечником) дороблювали з металю, давніше з кременя. Стріла з окремим наконечником мала більшу силу, була тяжча, дальше летіла і краше сповняла своє завдання. До деревця стріли прикріпляли смолою або якимсь іншим клеєм пера більших хижих птахів, нпр. вірла-беркута. Пера мали обкштити задню частину стріли й удержати стрілу в одній лінії лету.

У „Слові о полку Ігореві“ сказано про „золочені“ стріли (соколича розстріляв своїми зланими стрілами). На стріли маємо ще інші назви в літописах, як „томари“ і „болти“. Ці останні це мабуть звичайні стріли без наконечників.

Деякі стріли мали крім гострого кінця ще й гачок, як вудки на риби. Це тому, щоб убити в тіло стрілу тяжче було витягнути. Вживали теж затроєні стріли. Затроєні стріли були так зроблені, що коли стріла попала в тіло, тоді наконечник, намазаний отрутою, відривався від деревця й оставав у тілі.

Стріляли з лука так, що або притягали тятину до грудей або до правого вуха. Саму стрілу дер-

жали різно: між другим і третім або між першим і другим пальцем. Слов'яни, а за ними й українці здається, держали стрілу на варязький спосіб: першим і другим пальцем.

Коли Україна прийняла християнство, стала підлягати більше впливам Візантії (Греції), а це відбилось і на зброї, себто стали вживати уліпшеної зброї. Старі, поганські, символічні знаки (прикраси) заступили християнськими.

Зпочатку українці привозили зброю з чужих сторін або брали її як добучу від переможених. Деяку зброю, як луки, списи, сокири, виробляли сами, а більше зложені, металеві, спроваджували, заки навчилися сами робити. „Слово о полку Ігореві“ згадує латинські шеломи, лядські сулиці, литовські мечі. Зброя приходила головню від варягів і зо Сходу: від арабів, хозар і інших. Літописні назви мечників, стрільників доказують, що князі мали свої власні варстари виробу мечів, стріл, або ці назви означають людей, що носили мечі, стріли. Власні виробы давали грубшу, гіршу зброю, тому князі та багаті дружинники спроваджували собі зза границі гарнішу.

Крашою частиною війська все була кіннота. Кони мали ремінну зброю, гарно прикрашену у привіски, гудзики, дзвіночки, спряжки. В могилах в Україні збереглося з тих часів багато частин кінської зброї: срібні, бронзові бляшки, спряжки, кільця, стремена й ін. Стремена мали форму зовсім круглу, трикутну, пізніше півколісту. Стремена князів, остроги й інші частини, як бляшки, спряжки, дзвіночки сяли золотом.

Князі мали окремі склади, де переховували зброю, яку, коли було треба, видавали воїкам.

У воєнних походах тяжку зброю, як панцирі, шеломи, щити везли на возах за військом, а також і легші: стріли, списи, луки, яких у бою багато зуживали і треба було їх у великій кількості все війську доставляти.

ШИФКАРТИ

на найбільшій та найкращій кораблі на всі прогулянки і то до всіх країн. Виготовляємо всі документи, потрібні до подорожі — паспорт, віза, пермити, афішейти, пенсії, і тому наші пасажери не мають клопотів в дорозі.
ДОЛЯРИ посилемо до всіх країн ПОСПІШНО І ТЕЛЕГРАФІЧНО і виплачуємо на останній почті під повною гарантією. ПОМАГАЄМО нелегальним легалізувати відповідно до нових законів.
ПОЛАГОДЖУЄМО СТАРОКРАСІ СПРАВИ відповідно до теперішніх обов'язуючих законів в краю. Контракти, повноваження, акти даровизни, довжні скрити і всі інші документи.
Продаємо ДОМИ та ріжні бізнеси по дуже приступних цінах. Голосіться у всіх справах до нашого НОТАРІАЛЬНОГО БЮРО по сусідні поради та ретельну службу.

S. KOWBASNIUK

277 E. 10th STREET, (між 1-ого і Ебеню А), NEW YORK, N. Y.

ДАЛЕКО МЕНШЕ.

Це щира правда, що наша услуга коштує далеко менше, ніж пересічна людина в встані заплатити. Це річ природна, що хто бажав якийсь спеціальний услуги, той надіється спеціальних коштів за ту услугу.

Але кожда родина може домогтися від нас услуг, і не ликатися якнебудь спеціальних коштів. Наші услуги є мінімальні і в встані задовольнити всякі людські домагання.

STEPHEN J. JEWISIAK & SON FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City 34 E. 25 St., Bayonne
Phone: Bergen 4-5989 Phone: Bayonne 3-0540

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО
ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРО-
СВІТА — ЦЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ
ШНИК КНИЖОК.

ТАРЗАН ПІД ВОГНЕМ.

(73)

На приказ Голма два дикуни привели Дика до жертвника, на яким мали його принести в жертву вогненному божкові. Дик ступав спокійно і не пручався. Він знав, що це нічого не допоможе. Коли всяка надія його опустила, він рішився смерті гідно, відважно. Тарзан не раз учив його, що людина вмирає тільки раз. А тому акт смерті повинна прийняти гідно.

Решта дикунів умістилась на видному місці, щоб виразно бачити те, що буде діятися на жертвнику. В їх жилах почала живіше плисти кров; вони зазнавали фанатичного подраження. Два дикуни лишилися при Дикові. Вони вхопили його за руки і ноги та повалили на жертвник. Тепер Голм закликав Івону і наставив її великий „освячений“ ніж.

„Це твій обов'язок, як великої жрекині, виконати цю роботу“, заговорив він до неї. „Ти досі була велика жрекиня тільки з назви. Але тепер, коли виконаєш ту роботу, ти станеш дійсною найвищою жрекинею і всі ми будемо незмірно шанувати тебе. Ти станеш нашою вождаркою. Ось тут під твоїм наглядом ми збудуємо нове село, яке виконуватиме все, що прикаже“.

Івону напав жах. Вона автоматично взяла в руки ножа і сама не знала, в кого того ножа затопити: чи в себе, чи в котрогонебудь дикуна. А Голм далі приговорював: „Я промовлятиму молитву. З хвилиною, як скінчу і піднесу свою руку, ти затопи цього ножа в хлюпця і кровю облий його. Цю кров любить наш божок вогню і за те він піде на нас своєю ласку“.

ПОШУКУВАННЯ ОСІБ

ПОШУКУЮ своїх краян зо села Малачинка, повіт Скалат, Голосинська на адресу:
N. Pacalujko
BERKSHIRE, N. Y.

ДОМИ НА ПРОДАЖ

Продается українцям по приступній ціні два доми в Сімор, Конн. з усіми модерними уліпшеннями (електрика, гаряча вода, і т. д.) з двома курниками наймодернішої системи, з 600 курми або без них. Продається з приводу смерті власника його вдовою через її неугу. По інформації голоситесь до: Mr. W. Wengrynowicz, 924 Manhattan Avenue, Brooklyn, N. Y.

Д-Р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ

Урядові години:
Від 1—3 пополудні і від 6—8 вечір. В неділю згідно з умовою.
718 SO. 17th ST., NEWARK, N. J.
(near Springfield Avenue)
Tel. Essex 3-4468.

БОЛІНІ

Ганні на ногах, опухлі ноги, набряклі м'язи, болі в ногах, флегма (запалення жиля), напухлі або болісні коліна чи кістки і ревматичні ноги успішно лікуємо новими європейськими методами без операції.

Особові години: щоденно від 1 до 6 вечір, в понеділок і четверг від 1 до 3:30 вечір. Нема урядових годин у неділю.

Говоримо українською мовою.

Dr. L. A. BENLA

320 W. 86 St., New York City
Близько Бродвею.
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІАЛІСТ.

МИРОН ЛИТВИН УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Без ріжниць, як далеко поза Ньюорком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга шира і чесна. — Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 186 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Ludlow 4-2568.

ПРИ ВЕСІЛЛЯХ
ПРИ ПОХОРОНАХ
ПРИ ВСЯКИХ
СПЕЦІАЛЬНИХ
НАГОДАХ
— зайдіть до свого —
HOLLYWOOD FLORIST
127 E. 7th St., New York City
(bet. Ave. A & 1st Ave.) or
Tel.: Dry Dock 4-8949

ІВАН БУНЬКО
Новий Український Удєрєтєкер
заряджує погребам по ціні тан
кнєзкий, як \$150. Обслуга
найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified Funerals as low as \$150.
Telephone: Orchard 4-8088